

ВЕТЕРИНАРНІ НАУКИ

Антіпов А.А.

кандидат ветеринарних наук, доцент;

Сайченко І.В.

аспірантка;

Гончаренко В.П.

кандидат ветеринарних наук, доцент,

Білоцерківський національний аграрний університет

Зінченко А.М.

заступник начальника

Білоцерківського міськрайонного управління,

Головного управління Держпродспоживслужби

в Київській області

Ткаченко С.М., Ткаченко І.С.

викладачі I категорії,

Компаніївський коледж ветеринарної медицини

Білоцерківського національного аграрного університету

ЩОДО ЕПІЗООТОЛОГІЇ НЕМАТОДОЗІВ СОБАК

Собака – надійний співмешканець людини уже не одне тисячоліття. На сьогоднішній день спостерігається зростання чисельності собак, головним чином за рахунок тварин, що належать приватним власникам. Однак, збільшення кількості не тільки домашніх собак, але і безпритульних [1, с. 6], призвело до поширення багатьох інвазійних хвороб. При цьому, збільшення контактів між тваринами в результаті міграції населення, ввезення з інших регіонів собак, які не адаптовані до місцевих умов, антисанітарний стан місць їх вихову безперечно впливають на поширення різноманітних паразитарних захворювань [2, с. 23]. Нематоди завдають помітну шкоду організму собак, а також деякими з них тварини можуть заражати і людину, що в подальшому призводить до тяжких наслідків [3, с. 26; 4, 183; 5, с. 177]. Тому

вивчення епізоотології нематодозів серед собак є актуальною темою для багатьох дослідників в галузі ветеринарної паразитології.

Мета роботи полягала у вивченні епізоотичної ситуації відносно нематодозів шлунково-кишкового каналу у собак різних вікових, статевих та породних груп у Білоцерківському районі Київської області.

Матеріал і методи дослідження. Роботу виконували упродовж 2018–2019 рр. Проби фекалій собак відбирали в умовах одноосібних господарств приватного сектору 15-ти населених пунктів Білоцерківського району та на територіях притулків для бездомних тварин м. Білої Церкви. Дослідження відібраних проб фекалій проводилося на базі лабораторії кафедри паразитології та фармакології Білоцерківського національного аграрного університету. Овоскопічні дослідження проводили комбінованим методом стандартизованим Г.О. Котельниковим та В.М. Хреновим з використанням насиченого розчину гранульованої аміачної селітри з щільністю 1,3 [9]. Всього було досліджено 273 проби фекалій від собак різних вікових, статевих та породних категорій.

Результати досліджень. За результатами проведених овоскопічних досліджень проб нами було встановлено значне розповсюдження нематодозів. Адже, 50,18% тварин були уражені гельмінтозами, які перебігали як у вигляді моноінвазій (35,53%), так і міксінвазій (14,65%).

Ми проаналізували ураженість нематодозами собак в залежності від віку та отримали результати, які наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Ураженість собак гельмінтозами в залежності від віку тварин

Вік тварин	Всього досліджено тварин, гол.	Вільних від гельмінтів тварин, гол.	Всього уражено тварин, гол.	Уражені яйцями нематод			Змішана інвазія
				Tri-churis vulpis	Toxo-cara canis	Ancylo-stoma caninum	
0–1 року	64	28	36	13	15	1	7
2–3 років	74	40	34	19	2	–	13
4–6 років	73	44	29	19	–	2	8
7–10 років	55	22	34	20	1	2	11
11–15 років	7	3	4	3	–	–	1
Всього, гол.	273	136	137	74	18	5	40

Аналізуючи таблицю можна відмітити, що собаки віком до 1 року найчастіше уражаються збудниками токсокарозу, а от щодо трихуризу то тенденція до захворювання належить, як молодим тваринам від народження до 3 років, так і старшим (4–10 років). Екстенсивність інвазії у даних групах тварин склала 30,47%, що очевидно пов'язано з недостатньою гігієною місць проживання, вихулу тварин де підстилка, підлога, земля та інші предмети можуть містити велику кількість досить стійких яєць збудника. Щодо тварин старшої групи (11–15 років), то тут найбільше збудників трихуризу. Змішана інвазія в більшості випадків зустрічається у собак від 2–10 років.

Далі ми вивчали закономірність ураження тварин гельмінтами в залежності від їхньої статі. Результати наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Ураженість собак гельмінтами в залежності від статі тварин

Стать	Всього досліджено тварин, гол.	Вільних від гельмінтів тварин, гол.	Всього уражено тварин, гол.	Уражені яйцями нематод			Змішана інвазія
				<i>Trichuris vulpis</i>	<i>Toxocara canis</i>	<i>Ancylostoma caninum</i>	
Кобель	168	86	82	41	8	3	30
Сука	105	50	55	33	10	2	10
Всього	273	136	137	74	18	5	40

Проаналізувавши дані таблиці 2 можна зробити висновок, що самки, ЕІ яких склала 52,38% більш інвазовані нематодами в порівнянні з кобелями, ЕІ яких складала 48,81%.

Ураженість собак гельмінтами в залежності від породи тварин наведені в табл. 3.

Аналізуючи результати таблиці необхідно зазначити, що у сільській місцевості великий відсоток складають безпородні собаки, господарі яких рідко користуються порадами лікарів ветеринарної медицини, щодо щоквартальної дегельмінтизації їхніх улюбленців засилаючись на те, поперше, що їхні тварини абсолютно здорові, бо в більшості випадків утримуються на прив'язі, а по-друге, ще існує твердження що організм «двірняки» сам може справитись з будь-якою хворобою. Але це оманливе

Таблиця 3

Ураженість собак гельмінтами в залежності від породи тварин

Порода	Всього досліджено тварин, гол.	Вільних від гельмінтів тварин, гол.	Всього уражено тварин, гол.	Уражені яйцями нематод			Змішана інвазія
				Tri-churis vulpis	Toxo-cara canis	Ancylo-stoma caninum	
Німецька вівчарка	39	20	19	11	3	–	5
Алабай	8	7	1	1	–	–	–
Такса	7	4	3	1	1	–	1
Російський спаніель	6	1	5	3	–	–	2
Французький бульдог	5	4	1	–	–	1	–
Лабрадор	3	1	2	–	1	–	1
Ягдтер'єр	3	2	1	1	–	–	–
Бельгійська вівчарка	2	2	–	–	–	–	–
Західно-сибірська лайка	2	–	2	1	–	–	1
Європейська вівчарка	1	–	1	–	–	–	1
Кавказька вівчарка	1	–	1	1	–	–	–
Естонська гонча	1	–	1	1	–	–	–
Ши-тцу	1	1	–	–	–	–	–
Хаскі	1	–	1	–	1	–	–
Російсько-європейська лайка	1	1	–	–	–	–	–
Загалом (породні тварини)	81	43	38	20	6	1	11
Безпородні	192	93	99	54	12	4	29
Всього	273	136	137	74	18	5	40

твердження, бо після отриманих результатів ми бачимо що ЕІ у даної групи тварин склала 51,56%. Щодо породних собак, то господарі даних сіл надають перевагу німецьким вівчаркам, алабаям, російським спаніелям, таксам. Картина уражень породних тварин звичайно краща, ніж у безпородних. На нашу думку це пов'язано з тим що у більшості тварин є паспорти і лікарі ветеринарної медицини ведуть роз'яснювальну роботу. Та все ж і ці тварини піддаються зараженню. Найбільший відсоток уражених тварин було серед порід німецька вівчарка, такса, російський спаніель, а от стійкими виявилися породи Бельгійська. вівчарка, ши-тцу, Російсько-європейська лайка, алабай.

Отже, інвазійні хвороби собак займають провідне місце серед заразної патології, так як господарі одноосібних домогосподарств не приділяють уваги профілактичним дегельмінтизаціям. Тому висвітлення даного питання необхідне для подальшої ефективної боротьби з гельмінтозами.

Висновки.

1. Білоцерківський район являється неблагополучним щодо нематодозів собак. Ураженість собак гельмінтами становила 50,18%. Захворювання собак перебігало як у вигляді моноінвазій (35,53%), так і міксінвазій (14,65%).

2. Собаки віком до 1 року найчастіше уражені збудниками токсокарозу, щодо трихурозної інвазії то захворювання реєструвалось як у молодих тваринах так і старших (4–10 років). Екстенсивність інвазії у даних групах тварин склала 30,47%. Щодо тварин старшої групи (11–15 років), то тут найбільше збудників трихуридозу. Змішана інвазія в більшості випадків зустрічається у собак від 2–10 років. Щодо статі, то більш вразливими були самки.

3. Найбільша екстенсивність інвазії була серед безпорідних собак (51,56%). Породи німецька вівчарка, такса, російський спаніель мали найбільший відсоток ураженості нематодами серед досліджених порід. Стійкими виявилися породи Бельгійська вівчарка, ши-тцу, Російсько-європейська лайка, алабай.

Список використаних джерел:

1. Токсокароз собак і котів: навчальний посібник / Т.І. Бахур, А.А. Антіпов, В.П. Гончаренко, Л.М. Соловйова. – Біла Церква, 2018. – 54 с.

2. Гельмінти травного каналу у міських собак / О.А. Бугера, Н.С. Мельник, Т.Є. Семенюк та ін. // Наукові праці за матеріалами Міжнар. наук. студентської конф. (12-13 квітня 2006 р.). – Львів, 2006. – Ч. II. – С. 23–24.

3. Клименко О. С. Поширення кишкових нематодозів собак у приватних господарствах Полтавської області / О. С. Клименко // Вісник Полтавської державної аграрної академії, 2011. – № 4. – С. 25–28.

4. Прийма О. Б. Поширення та сезонна динаміка токсокарозу собак різних порід у Львівській області / О. Б. Прийма // Науковий вісник ЛНУВМБТ ім. С. 3. Гжицького, 2010. – Т. 12. – № 3(45). – Ч. 1. – С. 182–185.

5. Сорока Н. М. Гельмінтофауна собак центральної частини України / Н. М. Сорока, Ю. І. Дахно // Науковий вісник НУБіП України. – К., 2010. – Вип. 151. – Ч. 2. – С. 176–178.